

راضیه تجار

تاریخ بیهقی:

راضیه تجار، که خود از موسسین انجمن قلم و دبیرانجمن آن، عضو شورای کار گاه رمان، مدرس و داور داستان نویسی در آموزش و پرورش ... بوده است،پیشینهاد کتاب تاریخ بیهقی را می دهد و می گوید:خواندن این کتاب گرچه به نظر سخت می آید اما با مطالعهاش می توان تاریخ پادشاهی خاندان غزنوی را مرور کرد. همچنین در این کتاب علاوه بر تاریخ غزنویان، قسمت هایی درباره تاریخ صفاریان، سامانیان و دوره پیش از پادشاهی «محمد غزنوی» نوشته شده است. گرچه بعضی ها از این کتاب با نام «تاریخ ناصری» یاد کرده اند. اما در کل تاریخ بیهقی از جمله آثار با ارزش نثر فارسی است که با توجه به موضوع آن، در دو حوزه ادبیات و تاریخ، اهمیت دارد و می توان با مطالعه اش اطلاعات قابل توجهی به دست آورد.

روز هفتم

۴

کتابفروشی اسلامیة

معرفی: از مراکز قدیمی توزیع و نشر کتب شیعی در تهران است. بهارالانوار و وسائل الشیعه، جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام، الاصول من الکافی حقوق مدنی از جمله ۷۰ عنوان کتاب انتشار یافته در این مرکز است و سیدمحمدعلی کتایچی مؤسس این مرکز بود.

نشانی: خیابان ۱۵ خرداد، نبش بازار اشکریان
قدمت: ۱۳۸۰ سال
پایوه چگونگی بود: باوقف خاندان محمدجوادنجفی (اموالخان سردسلسل او)نام خجینی(ره) زمی که در قطعه ای بودند گاه به مغازه می رفتند و نمونه های چاپی کتاب کشف السرائر را تصحیح می کردند.

چاپ آثار نفیس

در این کتابفروشی بسیاری از کتاب های کمیاب و حتی نایاب را می توان یافت. مهم ترین کتاب ها هم ۴۶۵قرآن در ابعاد مختلف جیبی تا رحلی است. یکی از زیباترین آنها، یک کتاب مینیاتوره است که استاد تجویدی انجام داده و با ظرافت بسیار بالایی نیز به چاپ رسانده یا دانشمندانی کتاب هایی را در این مکان به چاپ رسانده اند که می توان از کتاب سنن النبی نوشته علامه طباطبایی نام برد. از دیگر کتاب های ارزشمند این کتابفروشی، نفایس القنون است که در ۳۰ جلد نوشته شده و به چاپ رسیده است. بالاترین حق تالیف که تاکنون در انتشارات بوده، مربوط به کتاب ۶ جلدی حقوق مدنی دکتر سیدحسمن امامی است که تاکنون بیش از ۳۰ بار تجدید چاپ شده است. مسئولان این کتابفروشی راز ماندگاری را از یک سو خانواده گی بودن این شغل و مغازه و از سوی دیگر هم افراد کتابخوان می دانند که هنوز هم کم نیستند. برای همین چراغ این کتابفروشی به عشق آنها روشن است.

کتابخانه کاخ نیاوران

معرفی: یکی از بخش های مجموعه فرهنگی نیاوران است که سال ۱۳۵۸ در ۲۴هکتار یک زمین زمین با مساحت تقریبی ۷۰۰ مترمربع در ضلع شرقی کاخ ساخته شد. در این کتابخانه انواع کتاب اجتماعی، ادبی، دایره المعارف ها، تاریخ ایرانی، آثار ادبی فرانسه، سفرنامه های پرستنه ... به همراه ۳۵۰ نامولی نقاشی از هنرمندان ایرانی و خارجی خودنمایی می کند.

چاپ اول ها اینجا هستند

کتابخانه سال ۱۳۲۷ به مناسبت روز جهانی

موزه برای بازدید عموم باز شد اما ساماندهی

کتاب های چاپی و راه اندازی کتابخانه اختصاصی

تا سال ۱۳۸۱ طول کشید چون تیم متخصص

کتاب ها را کامل شناسایی و طبقه بندی کرده

و فهرست نویسی اش مطابق با استانداردهای

کتابخانه کنگره امریکاست کتابخانه حالپیش از

۱۶ هزار عنوان کتاب دارد که شامل انواع کتابها

می شود. چاپ های اول بسیاری از سفرنامه های

بنام و معتبر خارجی ها به آسیا و ایران به همراه

مجموعه های کاملی از تعدادی از نویسندگان

فرانسوی قرون ۱۸ و ۱۹ میلادی این کتابخانه را

به مجموعه ای کامل تبدیل کرده است. یکی از

ویژگی های منحصر به فرد این کتابخانه وجود کتب

لهستانی از سران کشورها و نویسندگان معروف مانند

پروین اعتصامی، علی نقی زری، منوچهر آتش،

جان اف کندی، ولت دیزنی، جواهر لعل نهرو، ولف

بنی و... است.

معماری متفاوت

کتابخانه اختصاصی کاخ نیاوران در قسمت

شمال شرقی مجموعه نیاوران در محیطی نسبتا

دنج و مهیوچو را با محل سکونت خاندان پهلوی

ساخته شد. این ساختمان ویژگی های متمایزی

در نوع معماری دارد و ساختار آن بر اساس الگوی

رایج معماری مدرن در دهه ۵۰ خورشیدی یعنی

ترکیب شیشه و آینه است. همچنین عبدالعزیز

فرمانفرمایان وظیفه طراحی داخلی کتابخانه

را برعهده داشت و از آنجا که فضا برای استفاده

شخصی و خصوصی در نظر گرفته شده بود، لذا از

استانداردهای کتابخانه های معمول به دور است.

وجود پیلو و لوزم صوتی هم نشان می دهد که این

فضا کاربری اتاق موسیقی داشته است. آثار هنری

استانداردهای کتابخانه های معمول به دور است.

نقاشی که در چیدمان داخلی به کار گرفته شده،

حالت موزه ای بیشتری به کتابخانه داده اند و

قدیمی ترین کتابخانه تهران است.

تاریخ بیهقی	
نویسنده: ابوالفضل بیهقی	
ناشر: هرمس	
تعداد صفحه: ۹۷۰	
قیمت: ۴۸۰ هزار تومان	

هزار سال نثر پارسی	
نویسنده: کریم کشاورز	
ناشر: علمی و فرهنگی	
تعداد صفحه: ۳۳۷	
قیمت: ۵۱۰ هزار تومان	

انتشاراتی ها و کتابفروشی های بسیاری صاحبان قلم و فرهنگ را جذب می کردند

اینجا چراغی روشن است

شاید این سال ها انتشاراتی ها و کتابفروشی ها کمتر میعاد گاه اهالی کتاب و مردان و زنان قلم به دست باشند اما در روزگاری نه چندان دور در همین پایتخت، نویسندگان و خوانندگان آثارشان در این مکان ها به هم می رسیدند و درباره محتوای اثر، گفت وگویی دو جانبه داشتند و زنجیرهای از پرسش و پاسخ درباره کتاب میان آنها شکل

مستوفی

معرفی: مرحوم خلیل مستوفی، بنیانگذار اینجا بود؛ کتابفروشی ای که به دلیل وجود کتاب های قدیمی کم کم به محلی برای گردهمایی نویسندگان و محققان آن زمان تبدیل شد.

انتشارات نیل

معرفی: حدود ۷۰سال پیش در محله شادآباد توسط ابوالحسن نجفی و عبدالحمین آرسول نیایش گذاشته شد. اواسط دهه ۵۰ کتابفروشی به خیابان انقلاب منتقل شد و همچنان ماندگار است.

کتابفروشی زمینه

معرفی: به ظاهر یک کتابفروشی محلی بود اما به مرور آوازه شهری و کشوری پیدا کرد و حتی جهان زبان فارسی این کتابفروشی را شناخت. یکی از دلایل این موفقیت، حضور گلبرگ کریم امامی بود که در حوزه نشر، صاحب کارنامه بودند.

کتابفروشی مرتضوی

معرفی: مرحوم بیوک جیت چیان، با مهاجرت از نجف به تهران، ابتدا در پاساژ مهتاش، مغزهای خرید و نام الکترونیکه را معرفی و لایحه الانال الحفریه را برایش انتخاب می کند. پس از ۵سال به توصیه کارآقا شمشع حبی به خیابان ناصرخسرو و کوچه حاجاباب رفته و در محل فعلی جیرهای می گیرد.

کتابفروشی طهوری

معرفی: از ابتدا به طهوری، کتابخانه می گفتند نه کتابفروشی چون عبدالغفار طهوری مؤسس مجموعه، کتاب را کالا و خود را فروشنده نمی دانست، بلکه به آن عشق می ورزید و به همین دلیل نام مغازه اش را کتابخانه گذاشت.

کتابفروشی گویا

معرفی: نخستین کتابفروشی فارسی بود که در خیابان کریم خان شروع به کار کرد. ناصر میرباقری بنیانگذار مجموعه بود.

عباس

حسین نژاد

عباس حسین نژاد، علاوه بر نویسندگی خودش در حوزه نشر هم فعال است. او به تازگی کتاب هزار سال نثر پارسی را تهیه کرده و در حال مطالعه اش است. حسین نژاد می گوید: می توانم به جرأت بگویم این کتاب کامل ترین در زمینه نثر است. چون با وجود گذشت بیش از نیم قرن از نخستین زمان انتشارش هنوز هم تازه گی دارد. به ویژه آنکه در مقدمه از شاهنامه ابومنصوری و تاریخ طبری و سیاست نامه تاجرند و پرند دهخدا و دانش آکل هدایت را در بر گرفته و همین به جذابیتش اضافه کرده است چون مقدمه درباره پیدایش زبان فارسی و ریشه های باستانی و تاریخی آن و همچنین انواع زبان ها، گویش ها و لهجه های مرتبط با زبان فارسی است. در ابتدای هر متن معرفی جامعی از سوی گردآورنده و تدوینگر کتاب انجام شده و هر کدام از متون نیز همراه با لغتنامه ای اختصاصی در کتاب جای داده شده اند که کمک شایانی به فهم نوشته هایی می کند که سرشار از کلمه ها و تعبیر بسیار سخت و کهن هستند.

معرفی کوتاه:

عباس حسین نژاد، علاوه بر نویسندگی خودش در حوزه نشر هم فعال است. او به تازگی کتاب هزار سال نثر پارسی را تهیه کرده و در حال مطالعه اش است. حسین نژاد می گوید: می توانم به جرأت بگویم این کتاب کامل ترین در زمینه نثر است. چون با وجود گذشت بیش از نیم قرن از نخستین زمان انتشارش هنوز هم تازه گی دارد. به ویژه آنکه در مقدمه از شاهنامه ابومنصوری و تاریخ طبری و سیاست نامه تاجرند و پرند دهخدا و دانش آکل هدایت را در بر گرفته و همین به جذابیتش اضافه کرده است چون مقدمه درباره پیدایش زبان فارسی و ریشه های باستانی و تاریخی آن و همچنین انواع زبان ها، گویش ها و لهجه های مرتبط با زبان فارسی است. در ابتدای هر متن معرفی جامعی از سوی گردآورنده و تدوینگر کتاب انجام شده و هر کدام از متون نیز همراه با لغتنامه ای اختصاصی در کتاب جای داده شده اند که کمک شایانی به فهم نوشته هایی می کند که سرشار از کلمه ها و تعبیر بسیار سخت و کهن هستند.

۵

انتشارات جاویدان

معرفی: محمدحسین علمی، بنیانگذار انتشاراتی است که چهره های زیادی به آن تردد داشتند تا در یکی از بزرگ ترین مکان های نشر، کتابشان منتشر شود.

نشانی: خیابان کارگرخوبی، خیابان شهیدای زندانری، خیابان دوازده فروردین
قدمت: سال ۱۳۰۰
پایوه چگونگی بود: صادق هدایت، صادق چوبک، سیدمحمدتقی آقاقرنگ علوی، جلال آل احمد، فریدون تولی، اسماعیل زین، عبدالصنیر زین کوب، ابراهیم خواجه نوری، محمد ابراهیم ساسانی پاریزی، علی محمد افغانی و...

میراث خاندان علمی

محمدحسین یکی از پنج پسر محمداسماعیل علمی وارث خاندان علمی است؛ نشری که سابقه حضورش در عرصه نشر به قدمت تاریخ نشر در ایران و زمانی می رسد که خانواده کتابفروشی خوانساری نخستین حجره خود را در تیمچه حاجب الدوله راه انداختند. در سال ها فعالیت فرهنگی این انتشارات بیش از هزار عنوان کتاب به چاپ رسید که عنوان بسیاری از آنها در فهرست پرفروش ترین کتاب های تاریخ نشر ایران قرار دارد. همچنین به واسطه فعالیت گسترده خاندان علمی در حوزه انتشار و فروش کتاب نویسندگان و افراد زیادی به این محل مراجعه داشتند و حتی حق تالیف های خود را به این محل سپردند. نمونه اش صادق چوبک است که هنوز انحصارش را مجموعه در اختیار دارد. همچنین محمدحسین علمی، ناشر فعالی بود که تحت همان نام شرکت تضامنی علمی آثار مهیگی چون کلیات سعدی، دیوان وحشی باققی، دیوان صغیر اصفهانی، تفسیر ابوالفتح رازی، کلیات سعدی، تصحیح فروغی، حافظ صحیح بزمان، مثنوی مولوی به خط فاضل اده بدیع و... را به چاپ رساند.

بیش از نیم قرن فعالیت

داژ الکتب اُتُلسلامیه ناشر کتاب های شیعی در

ایران است. شیخ محمد آخوندی سال ۱۳۱۷ پیش

از شروع به کار کتاب، در نجف مشغول تحصیل و

تازه درجه اجتهادش را گرفته بود. در یکی از روزها

شیخ عباس قصبی، صاحب «فتاویح ایجتان»، پیگیر

چاپ کتاب «سفینه البحار» شد اما برای انجام

این کار سرمایه ای نداشت و با قرض و به سختی

مشغول کار بود، لذا از شیخ آخوندی تقاضا کرد

که از طریق پدرش، سرمایه ای برای این کار فراهم

کند. شیخ هم این کار انجام داد و کتاب ها به چاپ

رسید. برای ادای قرض، باید کتاب ها به فروش

می رفت. به این ترتیب، مرحوم آخوندی در کار

کتابفروشی افتاد و از آنجا پایه ریزی نشر شروع

شد تا جایی که تاکنون بیش از ۲ هزار عنوان کتاب

منتشر کرده است. مجموعه بهار الانوار، تفسیر

انزونه، مبین اخبار الرضا، العنُذیر و اصول کافی

از جمله این کتاب ها است.

روحانیان مؤلف

واستقبال مردم

چهره های زیادی به ویژه روحانیان مولف با این مجموعه همکاری داشته و به واسطه همکاری در تردد بودند به گونه ای که مرحوم علامه طباطبایی براد انتشارات تفسیر «میزان» به زبان عربی در ۲۰۰ جلد و بر ۱۷ سال مراجعه می کرد. این نخستین کتاب علامه محمدتقی جعفری با عنوان «ارتباط انسان و جهان» را در ۳ جلد و نخستین کتاب شهید مطهری به عنوان باوقری بر کتاب «روش رئالیسم» اثر علامه طباطبایی در این مکان منتشر شد. تردد چهره های سرشناس و انتشار آن در مؤسسه باعث شد تا مردم زیادی برای خرید کتاب های مذهبی مقابل کتابفروشی ها مصف بشکنند. همچنین کتاب فیلسوفنامه نخستین اثر آیت الله حکیم شیرازی و دیگر کتابش با عنوان «قرآن و آخرین پیامبر» هم توسط این مجموعه چاپ شد. در این سال ها، چند عنوان از کتاب های آیت الله جعفر سبحانی نیز توسط این مجموعه منتشر شده است.

رواق کتاب نفیس

ناصر میرباقری پس از قطعگی که کتاب های عمومی در این انتشاراتی

منتشر شد احساس کرد که جای کتاب های نفیس و هنری در بازار

نشر خالی است. او در این باره گفته: «وقتی من به نمایشگاه های خارج

را هم به خود اختصاص داد و با مجموعه «زبان و فرهنگ ایران»، بسیاری

از متون معتبر و پژوهش های تازه را منتشر کرد. برخی از تألیفات معتبر

درباره زبان های باستانی (منتشر شده خارج از ایران) چاپ افتد شد

و فروش گامش محل مراجعه بسیاری از دانشجویان و دانشمندان بود

نوع فعالیتش باوقف چهره های زیادی بوده و تنها در ۴سال، حدود ۳۰۰

عنوان کتاب عمومی منتشر کرد و بیش از ۶۰۰ عنوان کتاب نفیس نیز

تولید کرد. کتاب های نفیس با عنوان «بیتل» «هزارای پسند»

و «مومی» به دور بلند برای همین نام کتابفروشی در میان ایران شناسان

آقای کتابخانه ای می کند. البته این کتابفروشی نشانی و به مراجعه

داشت. همین حضور او و امثالش باعث شد نیمه اول دهه ۶۰ کتابفروشی

رونق گرفت و یکی از کتابفروشی های شلوغ تهران تبدیل شد.

فروش یک میلیون نسخه ای

مکلی که با گذشت ۷۰سال بافسمه های متراکم کتاب، میزه سه چهلگی

مطرفه بندی موضوعی داشت. هر چند که بزرگ نبود اما مشتری به راحتی

در آن جست و جوی می کرد. حتی برای طراحی در کتابفروشی نیز فکر شده

بود تا بستن آن برای کلی امامی شوار نباشد. این محیط و فضا باعث شد

تا «زمینه» باوقف شود و جوانان فرصت داشتند، بسیاری از چهره های

فرهنگی، تاریخی و هنری را از نزدیک ببینند و با آنها گفت وگو کنند. حتی

آقای امامی به دلیل اطلاعاتش در حوزه کتاب و نشر، بهترین راهنمایی ها

را به مشتریان خود می کرد و علاقه کتاب می خریدند و

رسمی پیدا کرده اند و صاحب اثر و نظر شده اند. این موقع جوانانی بودند

که به لطف این روز کتابفروشی، رشد کردند و بالیدند. همین داشتن امامی

و همسرش، سبب شد تا کتابفروشی به لحاظ نوع کتاب ها و تنظیم شان

بیش از یک میلیون نسخه هم می رسد که در نوع خود کم نظیر است.

چهارمین کتابفروشی راسته انقلاب

از همان آغاز این مغازه مجمع اصحاب فرهنگ و زبان و ادبیات ایران زمین

به شمار رفت. طهوری عنوان چهارمین کتابفروشی راسته خیابان انقلاب

را هم به خود اختصاص داد و با مجموعه «زبان و فرهنگ ایران»، بسیاری

از متون معتبر و پژوهش های تازه را منتشر کرد. برخی از تألیفات معتبر

درباره زبان های باستانی (منتشر شده خارج از ایران) چاپ افتد شد

و فروش گامش محل مراجعه بسیاری از دانشجویان و دانشمندان بود

نوع فعالیتش باوقف چهره های زیادی بوده و تنها در ۴سال، حدود ۳۰۰

عنوان کتاب عمومی منتشر کرد و بیش از ۶۰۰ عنوان کتاب نفیس نیز

تولید کرد. کتاب های نفیس با عنوان «بیتل» «هزارای پسند»

و «مومی» به دور بلند برای همین نام کتابفروشی در میان ایران شناسان

آقای کتابخانه ای می کند. البته این کتابفروشی نشانی و به مراجعه

داشت. همین حضور او و امثالش باعث شد نیمه اول دهه ۶۰ کتابفروشی

رونق گرفت و یکی از کتابفروشی های شلوغ تهران تبدیل شد.